

BILLIGARE BANKTJÄNSTER FÖR STATEN GENOM NYA RAMAVTAL

De nya ramavtalen för betalningstjänster gör det möjligt för de statliga myndigheterna att sänka sina kostnader för betalningstjänster med ca 30 procent. För staten som helhet motsvarar detta en besparing på runt 50 miljoner kronor per år eller 200 miljoner kronor sett över den fyraåriga ramavtalsperioden. De lägre kostnaderna beror till hälften på lägre priser i de nya avtalen och till hälften på att myndigheterna kan byta till mer effektiva tjänster från de olika ramavtalsbankerna.

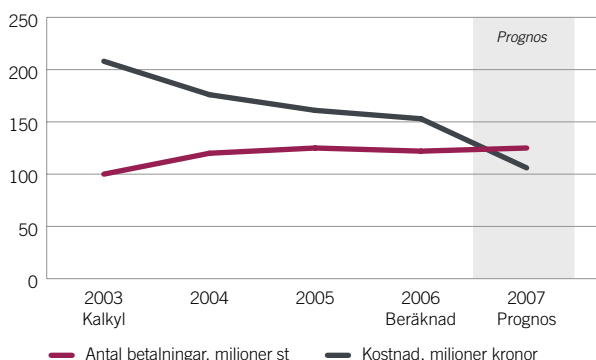
Den 29 september 2006 tecknade Riksgälden ramavtal om betalningstjänster med Nordea, SEB och Swedbank. Det innebär att statens betalningar kommer att förmedlas av samma banker som tidigare. Avtalsperioden är tre år med början den 1 april 2007 och slut den 31 mars 2010. Därefter har Riksgälden möjlighet att förlänga avtalet ytterligare ett år.

Riksgälden har regeringens uppdrag att vidareutveckla statens betalningssystem. I denna roll har Riksgälden i uppgift att upphandla ramavtal för betalningstjänster åt statens ca 270 myndigheter. Avtalen avser betalningar på ca 4 200 miljarder kronor årligen och omfattar betalningar både till och från staten. Inbetalningarna utgörs främst av skatter och avgifter, medan utbetalningarna utgörs av transfereringar så som pensioner och barnbidrag samt kostnader för den statliga förvaltningen.

DET STATLIGA BETALNINGSSYSTEMET BLIR ALLT MER KOSTNADEFFEKTIVT

De nya ramavtalen innebär att kostnadseffektiviteten i det statliga betalningssystemet kommer att öka ytterligare. År 2003 kostade en statlig betalning i genomsnitt drygt två kronor att göra. Därefter har kostnaden minskat. De nya avtalen beräknas leda till att styckkostnaden bli under en krona. I diagrammet framgår hur statens kostnader för betalningsförmedling successivt minskar trots att antalet betalningar ökar.

ANTAL STATLIGA BETALNINGAR OCH KOSTNADER

Från finansiering via float till avgifter (avtal 2004-2007)

Före 2004 ersattes bankerna genom att de i samband med en betalning fick disponera det förmedlade beloppet utan att betala ränta på det, varken till betalningsavsändaren eller mottagaren. Bankerna tjänade därmed ränta på pengarna, vilket utgjorde deras ersättning för att förmedla betalningen. Floaten belastade inte de enskilda myndigheterna utan finansierades centralt via högre räntekostnader för staten.

Den nya avgiftsmodellen innebär att varje myndighet får betala för de banktjänster man använder. Det har synliggjort kostnaderna för betalningstjänsterna och stärkt drivkraften för myndigheterna att använda effektivare och billigare betalningstjänster.

Lägre priser och rangordning (avtal 2007-2010)

Nytt för detta avtal är de nya EU-direktiv (2004/18/EG) som gäller för offentlig upphandling. Det innebär bl.a. att avtalen måste rangordnas eller att en förnyad konkurrensutsättning ska tillämpas. Upphandlingsreglerna har haft en prispressande effekt samtidigt som myndigheterna ännu tydligare leds att använda de mest kostnadseffektiva tjänsterna i respektive bank.

Priserna i det nya avtalet är 15 procent lägre än i nuvarande avtal. Beräknat på antalet transaktioner 2005, och under förutsättning att myndigheterna har sina betalningsflöden i samma banker som i dag, innebär de lägre priserna en besparing för myndigheterna på 25 miljoner kronor per år.

Riksgälden har även rangordnat de olika delarna i de nya avtalen. Om myndigheterna väljer de tjänster som rangordnas högst (utifrån pris och funktionalitet) kan ytterligare besparingar på 15 procent eller 25 miljoner kronor per år uppnås.

Rangordningen gäller dels respektive banks *bas-tjänstpaket*, dels varje *enskild betalningstjänst*. Syftet med rangordning av bankernas bas-tjänstpaket är att förenkla och minska arbetet för flertalet myndigheter när de ska avropa betaltjänster. Varje bank erbjuder ett

bastjänstpaket innehållande de tjänster som de flesta myndigheter använder.

Varje *enskild betalningstjänst* som finns i avtalen har också rangordnats. Denna rangordning gör att myndigheterna på ett effektivt sätt kan "plocka russin ur kakan" då respektive bank används till det den är billigast och bäst på. Myndigheten ska använda den tjänst som rangordnas högst om det inte finns starka skäl för ett annat val. De nya avtalen innebär också att stora myndigheter med fler betalningar än en miljon stycken, för en enskild tjänst per år, ska göra en förnyad konkurrensutsättning. I avtalen har bankerna lämnat takpriser avseende dessa transaktioner. Myndigheten ska välja den bank som erbjuder bäst villkor efter den förnyade konkurrensutsättningen för dessa transaktioner.

Försäkringskassan är den myndighet som beordrar flest betalningar, därefter kommer Skatteverket, Vägverket och CSN. Ett tiotal större myndigheter står för 90 procent av antalet betalningar och en nästan lika stor andel av kostnaderna för betalningsförmedlingen.

UPPDRAG ATT VIDAREUTVECKLA STATENS BETALNINGSSYSTEM

Målet för betalningsverksamheten och ramavtalen är att tillgodose ett kostnadseffektivt och säkert betalningssystem. Vidare ska statens informationsbehov tillgodoses och avtalen ska erbjuda valfrihet för såväl myndigheter som allmänhet. Ett annat krav är att staten ska ha en konkurrensneutral relation till bankerna.

Riksgälden har sedan 1999 regeringens uppdrag att vidareutveckla statens betalningssystem. Utvecklingsarbetet sker på flera områden. De ovan beskrivna ramavtalen är en del av detta arbete och rör den del av det statliga betalningssystemet som finns i de privata bankerna.

Det finns flera fördelar med en centraliserad upphandling av betalningstjänster. Förhandlingsläget gentemot bankerna förbättras med stora betalningsvolymerna, samtidigt som upphandlingsformen möjliggör att enhetliga krav kan ställas när det gäller teknik, säkerhet, likviditetshandling, återrapportering etc. Eftersom avtalen fordrar investeringar hos bankerna i form av anpassad infrastruktur är det också motiverat att stora volymer upphandlas vid ett och samma tillfälle. De administrativa kostnaderna kan också reduceras vid en central upphandling då den enskilda myndigheten inte själv behöver bedriva en omfattande, komplicerad och tidskrävande upphandlingsprocess.

Ett annat utvecklingsområde som Riksgälden arbetar med är de elektroniska system som stöder Riksgälden och myndigheterna i betalningsverksamheten. Ytterligare en del av utvecklingsarbetet bedrivs genom att Riksgälden ser över och lämnar förslag kring de statliga regler som styr verksamheten.

Ramavtalen och de rangordnade tjänsterna finns på www.riksghalden.se under Statens internbank/Ramavtal. Rangordningen finns i bilaga 2 till "Tilldelningsbeslut i upphandling dnr 2005-2141".

Per Franzén
Statens internbank